

Na osnovu člana 52. Statuta Javne zdravstvene ustanove Univerzitetski klinički centar Tuzla (Prečišćeni tekst), po pribavljenom mišljenju Etičkog komiteta JZU Univerzitetski klinički centar Tuzla i Kolegija Direktora, Direktor donosi

ETIČKI KODEKS

JAVNE ZDRAVSTVENE USTANOVE UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR TUZLA

1. Opšte odredbe

Član 1.

Etički kodeks Javne zdravstvene ustanove Univerzitetski klinički centar Tuzla (u daljnjem tekstu: Etički kodeks), sadrži vrijednosti, moralna načela i načela profesionalne etike kojim se u svom profesionalnom, javnom i drugom djelovanju trebaju voditi sva lica koja rade i borave u Javnoj zdravstvenoj ustanovi Univerzitetski klinički centar Tuzla (u daljnjem tekstu: Ustanova).

Član 2.

Cilj Etičkog kodeksa je promocija i uticaj na svijest lica koja rade i borave u Ustanovi da se pridržavaju vrijednosti, moralnih načela i načela profesionalne etike (u daljem tekstu: načela Etičkog kodeksa) u svom djelovanju vezanom za rad Ustanove u najširem smislu.

Član 3.

Načela Etičkog kodeksa prilagođena su potrebama Ustanove i usklađena sa usvojenom misijom, vizijom i vrijednostima Ustanove, kao i sa registrovanom djelatnošću Ustanove.

Član 4.

Etički kodeks uspostavlja vrijednosti, moralna i etička pravila ponašanja, te ga stoga treba razlikovati od pozitivnih zakonskih i podzakonskih propisa, kao i opštih akata Ustanove, koji uređuju pravila ponašanja i u okviru kojih se vrši utvrđivanje pojedinačne odgovornosti i izriču sankcije.

Član 5.

Ovaj Etički kodeks se na odgovarajući način primjenjuje na sva lica koja rade i borave u Ustanovi i to:

1. Sve zaposlenike Ustanove (zaposlenici u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i na određeno vrijeme)
2. Lica koja nisu zaposlenici Ustanove, a koja u njoj borave u određenom periodu (spoljni saradnici, specijalizanti iz drugih zdravstvenih ustanova, učenici i studenti, lica na stručnom usavršavanju, poslovni partneri i sl.)
3. Korisnike usluga Ustanove (bolesnici, članovi porodice, posjetioci i sl.)

2. Opšta načela

Mirno uživanje prava

Član 6.

Svim licima, koja rade i borave u Ustanovi, Ustanova će osigurati uživanje svih njihovih ljudskih prava, kao i poštivanje njihovih prava zajamčenih Ustavom, zakonskim i podzakonskim propisima, kao i opštim aktima Ustanove, a sve u mjeri u kojoj se ta prava mogu ostvarivati u Ustanovi.

Prava iz stava 1. ovog člana, mogu se ograničiti samo radi ostvarenja istih takvih prava drugih lica koja rade i borave u Ustanovi ili zajednice u cjelini, i to samo u mjeri u kojoj je to neophodno potrebno, a isključivo u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i opštim aktima Ustanove.

Poštivanje integriteta i dostojanstva

Član 7.

Sva lica, koja rade i borave u Ustanovi, trebaju biti poštovana kao osobe u skladu sa zajamčenim pravom na život, integritet i dostojanstvo.

Svim licima koja rade i borave u Ustanovi, mora biti osigurano pravo na privatnost.

Jednakost i pravednost

Član 8.

Svaki zaposlenik Ustanove treba se ponašati u skladu sa načelom jednakosti i pravednosti prema drugim licima koja rade i borave u Ustanovi i to na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje.

Niti jedno lice koje radi ili boravi u Ustanovi ne treba zloupotrebljavati svoj autoritet ili dopustiti da njegovi lični interesi i odnosi sa drugim licima rezultiraju situacijama koje mogu uticati na mogućnost objektivnog prosuđivanja, odnosno etičnog ili profesionalnog izvršenja obaveza.

Sloboda mišljenja i izražavanja

Član 9.

Ustanova priznaje, podržava i potiče slobodu mišljenja i izražavanja mišljenja svih lica koja rade i borave u Ustanovi, kao temeljnu vrijednost u svim segmentima života i rada.

Poštivanje propisa

Član 10.

Od svih lica koja rade i borave u Ustanovi očekuje se da poštuju sve zakonske, i podzakonske propise, opšte akte i druga pravila Ustanove, a koji se odnose na njihova prava i obaveze dok rade i borave u Ustanovi.

U svakom postupku koji se pokreće i vodi u Ustanovi, licu koje radi ili boravi u Ustanovi, a o čijem se pravu ili obavezi odlučuje u tom postupku, treba dati mogućnost sudjelovanja u postupku i obezbijediti mu ravnopravan položaj u odnosu na druge učesnike postupka i dati mu mogućnost da se izjasni o svim relevantnim navodima.

Ustanova će obezbjeđivati uslove za ispunjenje očekivanja i mogućnosti iz stava 1. i 2. ovog člana, te omogućiti svim licima koja rade i borave u Ustanovi da se pravovremeno upoznaju sa svim važećim zakonskim i podzakonskim propisima, opštim aktima i drugim pravilima Ustanove.

Autonomija rada i djelovanja zaposlenika Ustanove

Član 11.

Svi zaposlenici Ustanove mogu autonomno djelovati u Ustanovi u skladu sa svojim rasporedom i statusom, a sve u granicama utvrđenim zakonskim i podzakonskim propisima, kao i opštim aktima Ustanove.

Svim zaposlenicima Ustanova će omogućavati nesmetan lični i profesionalni razvoj, u skladu sa ličnim mogućnostima i usvojenim planovima, i to u mjeri u kojoj se pritom neće narušavati pravo drugih zaposlenika na korištenje istih mogućnosti.

Profesionalnost u radu zaposlenika Ustanove

Član 12.

Od svih zaposlenika Ustanove se očekuje da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički izvršavaju sve svoje obaveze prema ostalim licima koja rade i borave u Ustanovi.

Objektivnost, nepristranost, razboritost, korektnost, dijalog i tolerancija trebaju biti vodilje svim zaposlenicima Ustanove u njihovom djelovanju.

Obaveza svih zaposlenika Ustanove je da poštuju kriterije stručnosti i izvrsnosti, te da se u skladu sa tim stalno stručno usavršavaju unutar izabrane profesije, kao i da sve

svoje profesionalne i etičke odluke zasnivaju na dostupnim činjenicama, isključujući predrasude bilo koje vrste.

Svi zaposlenici Ustanove trebaju održavati i poticati saradnju u međusobnim profesionalnim odnosima i istrajavati na efektivnom korištenju resursa Ustanove, pri tom težeći povećanju dobrobiti i smanjivanju gubitaka u Ustanovi uvijek kada je to moguće.

Od svih zaposlenika Ustanove se očekuje djelovanje u duhu utvrđene misije, vizije i vrijednosti Ustanove, kao i izbjegavanje učestvovanja u djelatnostima koje bi bile u sukobu sa njihovim obavezama u Ustanovi, odnosno koje bi štetile ugledu Ustanove.

Svi zaposlenici Ustanove obezbjeđivati će da njihova verbalna i pisana komunikacija sa ostalim licima, koja rade i borave u Ustanovi, bude u skladu sa njihovim statusom, radnim zadacima i ulogom u Ustanovi.

Pravo na akademsku slobodu

Član 13.

Ustanova priznaje akademsku slobodu u procesima naučno-istraživačkog rada. Članovi istraživačkih timova u svom radu treba da budu vođeni idejom slobode naučnog stvaralaštva, da ispituju i kritikuju naučne vrijednosti, u cilju objektivnog i poštenog traganja za novim saznanjima i njihovim prenošenjem.

Ustanova će stvarati uslove da zaposlenike štiti od pokušaja sužavanja, ograničavanja ili uskraćivanja akademske slobode.

Transparentnost

Član 14.

Ustanova podržava i promoviše transparentnost u svom djelovanju kao jednu od svojih osnovnih vrijednosti.

Sva pravila, koja se primjenjuju u Ustanovi i kojim se utvrđuju prava i obaveze lica koja rade ili borave u Ustanovi, a naročito pravila koja donosi i utvrđuje Ustanova, trebaju biti precizna, jasna i dostupna.

Svi zaposlenici Ustanove trebaju uvažavati vrijednost transparentnosti i dostupnosti, kao jedan od kriterija u postupku evaluacije ispunjenja profesionalnih obaveza.

Povjerljivost

Član 15.

Lica koja rade i borave u Ustanovi dužna su zaštititi sve lične podatke bolesnika, lične podatke zaposlenika i ostalih lica koja borave u Ustanovi.

Lica koja rade ili borave u Ustanovi ne smiju raspravljati o ličnim podacima na javnim mjestima ili drugim mjestima na kojima bi ih učinili dostupnim neovlaštenim licima.

Odstupanje od načela zaštite ličnih podataka je dozvoljeno u javnom interesu ili u interesu zaštite drugog lica ukoliko je interes zaštite drugog lica jači od interesa zaštite

ličnih podataka. Ocjena odstupanja od načela zaštite ličnih podataka se vrši u utvrđenom postupku.

Član 16.

Svi zaposlenici, koji u svom radu raspolažu podacima koji imaju status poslovne tajne, trebaju štiti tajnost takvih podataka.

Podaci koji se smatraju poslovnom tajnom definisani su opštim aktima Ustanove.

Kontinuirano stručno usavršavanje i obrazovanje

Član 17.

Svi zaposlenici Ustanove trebaju se neprekidno stručno usavršavati i ustrajavati na unapređenju kvaliteta i nivoa svog znanja i stručnosti unutar izabranoga područja.

Ustanova će obezbjeđivati svim zaposlenicima uslove za stručno usavršavanje i obrazovanje, u skladu sa svojim planovima i finansijskim mogućnostima.

Procjena uspješnosti

Član 18.

Procjena uspješnosti obavljanja radnih zadataka, profesionalnih obaveza ili profesionalne kompetencije bilo kojeg zaposlenika Ustanove ili drugog lica, treba biti objektivna i nepristrasna, te zasnovana na unaprijed definisanim i transparentnim kriterijima.

Svaki zaposlenik Ustanove, koji odlučuje o pravima i obavezama dugog lica koje radi ili boravi u Ustanovi, treba zasnivati svoje procjene o uspješnosti isključivo na kriterijima koji su relevantni za obavljene radne zadatke, profesionalne obaveze ili profesionalne kompetencije, odnosno na pokazanoj stručnosti, talentu, profesionalnim zaslugama i rezultatima.

Svaki oblik neposredne ili posredne diskriminacije u postupku evaluacije za zapošljavanje ili profesionalno napredovanje smatra se nedopustivim.

Ustanova će osiguravati svim zaposlenicima jednake uslove za napredovanje na osnovu ispunjenja profesionalnih obaveza, te stvarati uslove za pomlađivanje kadra, a sve u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, kao i opštim aktima Ustanove.

Javno nastupanje

Član 19.

Ustanova je svjesna svoje društvene odgovornosti i značaja, te će podržavati pravo zaposlenika na javno nastupanje i slobodu izražavanja koje uključuje nastupe pred publikom, na radiju i televiziji, izražavanje svojih stavova u novinama i časopisima, kao i druge oblike djelovanja za dobrobit Ustanove i zajednice.

Zaposlenici Ustanove na rukovodnim pozicijama ne smiju zabranjivati niti ograničavati javne nastupe drugih zaposlenika, niti te nastupe uslovljavati, izuzev na osnovu zakonskih i podzakonskih propisa i opštih akata Ustanove.

Zaposlenici Ustanove koji su ovlašteni da javno nastupaju u ime Ustanove, u javnom nastupu moraju jasno istaknuti da izlažu stavove Ustanove.

U svim oblicima javnih nastupa i djelovanja u kojima zaposlenici Ustanove predstavljaju Ustanovu, očekuje se postupanje u skladu sa najvišim etičkim i profesionalnim standardima.

3. Nedoželjena ponašanja

Diskriminacija

Član 20.

U Ustanovi nije dopušten niti jedan oblik neposredne ili posredne diskriminacije koji se zasniva na religijskoj, etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnom stilu, imovinskom stanju, porijeklu, porodičnom i bračnom statusu, trudnoći, porodičnim obavezama, godinama, invalidnosti, fizičkom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.

Kako bi se izbjegao svaki oblik diskriminacije i stava 1. ovog člana, kao kriteriji vrednovanja u Ustanovi će se koristiti naročito stručnost, sposobnost, profesionalnost, osposobljenost i rezultati u obavljanju određenih poslova i radnih zadataka.

Uznemiravanje

Član 21.

U Ustanovi je neprihvatljiva svaka vrsta ponašanja ili djelovanja koja ima za rezultat uznemiravanje lica koja rade ili borave u Ustanovi.

U smislu ovog Etičkog kodeksa uznemiravanjem će se smatrati svaki čin, pojedinačni ili ponovljeni, verbalni, pisani ili učinjen određenom radnjom, a koji stvara ili pridonosi stvaranju neugodnog i/ili neprijateljskog radnog okruženja ili koji drugo lice zastrašuje, vrijeđa ili ponižava.

Član 22.

U Ustanovi je neprihvatljiva svaka vrsta ponašanja ili djelovanja koja ima za rezultat spolno uznemiravanje lica koja rade ili borave u Ustanovi.

Za smislu ovog Etičkog kodeksa, kao spolno uznemiravanje smatrat će se ono uznemiravanje koje se odnosi na upućivanje verbalnih i fizičkih prijedloga za spolno opštenje drugom licu, a koje karakteriše izostanak pristanka ili odbijanje drugog lica; fizičko napastovanje; iznošenje šala i opaski koje su spolno usmjerene, uključujući u negativnom kontekstu izvršeno izjašnjavanje u odnosu na spol i spolnu orijentaciju; ruganje i ismijavanje koje je spolno obojeno; izlaganje spolno uvrijedljivog i

uznemiravajućeg materijala, te zahtijevanje spolnih usluga u zamjenu za određeno činjenje ili propuštanje sa pozicije autoriteta.

Sva lica koja rade ili borave u Ustanovi nastoje da izbjegnu situacije u kojim odnosi definisani ovim članom mogu dovesti do kršenja pravila Etickog kodeksa. Posebno će se nastojati izbjeći navedene situacije u odnosima između zaposlenika Ustanove koji su u neposrednom hijerarhijskom odnosu i svakom drugom odnosu koji uključuje ocjenjivanje tuđeg rada i/ili odlučivanje o statusu, profesionalnom napredovanju, pogodnostima i nagradama.

Član 23.

Svako lice ima pravo prijaviti ponašanje bilo kojeg lica koje radi ili boravi u Ustanovi, a koje je za posljedicu imalo uznemiravanje.

Na lice koje je bilo uznemiravano ili koje je prijavilo takvu vrstu ponašanja ne smije se vršiti nikakav pritisak.

Predrasude

Član 24.

Sva lica koja rade i borave u Ustanovi trebaju objektivno prosuđivati sve okolnosti i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utiču na njihovu objektivnost.

Svi zaposlenici Ustanove u svom radu posebno trebaju voditi računa o svojoj objektivnosti u svim situacijama, te pravovremeno isključivati i odbacivati sve predrasude tokom izvršenja svojih radnih zadataka, kao i istraživačkih, administrativnih i rukovodnih aktivnosti.

Pri ocjenjivanju profesionalne kompetentnosti bilo kojeg lica, zaposlenici Ustanove ne smiju koristiti kriterije koji nisu neposredno relevantni za obavljanje poslova ili profesionalne aktivnosti tog lica.

Primanje darova i drugih dobara

Član 25.

Niko od lica koja rade ili borave u Ustanovi ne smije tražiti darove, niti poticati druge na darivanje.

Niko od lica koja borave ili rade u Ustanovi niti ne smije primati darove suprotno utvrđenim pravilima Ustanove, bilo za sebe ili neko drugo lice.

Obaveza je svih lica koja rade ili borave u Ustanovi da otklanjaju svaki pokušaj korupcije.

Sukob interesa i nepotizam

Član 26.

Svi zaposlenici trebaju izbjegavati sukobe interesa. Sukob interesa mogu uzrokovati porodični odnosi, blisko prijateljstvo, intimne veze, antagonizmi i sl.

Svi zaposlenici trebaju nastojati da odvoje svoje privatne i profesionalne aktivnosti, kako ne bi došli u sukob sa profesionalnim obavezama u Ustanovi.

Član 27.

U Ustanovi je nedopustiv svaki oblik nepotizma.

U smislu ovog Etičkog kodeksa, nepotizmom se smatra svako djelovanje koje srodnika lica koje radi ili boravi u Ustanovi stavlja u povlašćen položaj u odnosu na druge osobe koje raspolažu jednakim ili boljim sposobnostima.

Druga nedozvoljena ponašanja

Član 28.

Profesionalni rad zaposlenika treba što više da doprinosi ostvarenju misije, vizije i vrijednosti Ustanove.

Zaposlenici uvijek trebaju voditi računa o interesima Ustanove, te se u tom smislu ne odobrava:

1. Namjerno ometanje aktivnosti koje Ustanova provodi ili podržava u cilju ostvarenja određenog zadatka definisanog od strane nadležnog organa Ustanove
2. Bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloupotreba položaja ili ličnog i profesionalog autoriteta i sl.), a kojoj je cilj stvaranje povlašćene pozicije za pojedinaca ili više lica na štetu opšteg interesa Ustanove
3. Nesavjestan odnos prema imovini Ustanove, te onemogućavanje ili otežavanje korištenja te imovine ostalim licima koja rade ili borave u Ustanovi
4. Upotreba imovine Ustanove ili pogodnosti za lične, komercijalne, političke, vjerske, društvene i druge svrhe bez prethodnog odobrenja nadležnog organa Ustanove
5. Poticanje drugih lica koja rade ili borave u Ustanovi na kršenje zakonskih i podzakonskih propisa, opštih akata, drugih pravila ili Etičkog kodeksa Ustanove
6. Predstavljanje ličnog stava o nekom pitanju kao službenog stava Ustanove, a na štetu opšteg interesa ili interesa Ustanove
7. Korištenje naziva, zaštićenog znaka ili pečata Ustanove za obavljanje privatne djelatnosti kako bi se kod drugih lica neosnovano stvorio utisak autoriteta.

Član 29.

Sva nedozvoljena ponašanja utvrđena ovim Kodeksom svako lice koje radi ili boravi u Ustanovi ima pravo prijaviti Etičkom komitetu.

Pored prijave Etičkom komitetu, nedozvoljena ponašanja svako lice koje radi ili boravi u Ustanovi ima pravo prijaviti nadležnim organima i zaposlenicima, kako je to utvrđeno opštima aktima i procedurama Ustanove.

4. Strukovni etički kodeksi

Ljekari

Član 30.

Svi ljekari koji su zaposlenici Ustanove, kao i ljekari koji nisu zaposlenici Ustanove (specijalizanti, spoljni saradnici i sl.), ali koji rade i borave u Ustanovi, dužni su, pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, pridržavati se i odredbi Kodeksa medicinske etike i deontologije Ljekarske komore Tuzlanskog kantona.

Magistri farmacije

Član 31.

Svi magistri farmacije koji su zaposlenici Ustanove, kao i magistri farmacije koji nisu zaposlenici Ustanove (specijalizanti, spoljni saradnici i sl.), ali koji rade i borave u Ustanovi, dužni su, pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, pridržavati se i odredbi Etičkog kodeksa Komore magistara farmacije Federacije Bosne i Hercegovine.

Medicinske sestre-tehničari svih smjerova

Član 32.

Sve medicinske sestre-tehničari svih smjerova zaposleni u Ustanovi, kao i oni koji nisu zaposlenici Ustanove (medicinske sestre-tehničari svih smjerova na stažu, studenti i učenici na praksi, spoljni saradnici i sl.), ali koji rade i borave u Ustanovi, dužni su, pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, pridržavati se i odredbi Kodeksa etike medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Komore zdravstvenih tehničara Tuzlanskog kantona.

Sva lica koja rade u obrazovnim institucijama

Član 33.

Sva lica koja rade i borave u Ustanovi, a koja su uključena u nastavne procese, dužna su, pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, pridržavati se i odredbi etičkih kodeksa odgovarajuće obrazovne institucije.